

Уводно обраћање високог представника и специјалног представника Европске уније, Мирослава Лајчака, на Конференцији о сектору рада и запошљавања у Босни и Херцеговини

Интеграција у ЕУ подразумијева отварање нових радних мјеста

Даме и господо,

Дозволите ми да, прије свега, изразим задовољство што учествујем на овом скупу на којем су присутни учесници у сектору рада и запошљавања у Босни и Херцеговини. Такође, користим прилику да захвалим представницима овог сектора, који су допутовали из других европских земаља, те нашим колегама из Брисела на учешћу на овом округлом столу.

Данас желим да нагласим двије ствари:

Прва је да процес европских интеграција има директан и динамичан утицај на стварање радних мјеста; а као друго, истакао бих да послодавци, синдикати и власти морају ускладити

своје активности како би убрзали позитиван учинак.

У Босни и Херцеговини, све до данас, није било довољне усклађености политике у сектору рада и запошљавања и резултати су болно очигледни: масовна незапосленост и друштвене посљедице бацају дугачку сјену преко земље.

Недавно сам завршио исцрпне консултације са грађанима Босне и Херцеговине. Одржали смо јавне дебате у 17 градова широм земље и чули од грађана шта сматрају највећим изазовима са којима се суочава њихова земља и шта мисле да би требало урадити како би се ухватили у коштац са овим изазовима. Није изненађење то што су питања, која су покренули грађани, управо она питања која се односе на свакодневне проблеме – говорили су о незапослености, о криминалу и корупцији, говорили су о алармантном стању у пољу социјалне заштите, укључујући недовољна финансијска средства за школство и неефикасно здравство.

До данас, већина грађана уопште није била информисана о томе да се европске интеграције управо баве тим проблемима. Уколико успјешно пренесемо поруку – да чланство у ЕУ доноси побољшања у свакодневном животу, побољшања услова за рад и запослење – изградићемо подршку јавности за брже промјене. То би требало да подстакне политичаре да елиминишуили заобиђу препреке у овом процесу.

Стварање послова и ЕУ

Специфично је то да у сектору рада и запошљавања процес интеграција захтијева више флексибилности у смислу функционисања тржишта рада. Другим ријечима, радници би требало да буду могућности да се пријавесе на конкурсе било гдје у земљи, питања здравственог и пензионог осигурања не би требало да буду препрека. Предности адекватног функционисања тржишта рада су јасне и за раднике и за послодавце: веће су могућности за посао и предузећа ће моћи да искористе кадрове

који постоје у Босни и Херцеговини, али су учаурени у сувишну бирократију.

Морам да нагласим да је ово један од краткорочних услова:

Циљ је врло практичан – створити више прилика за боље послове и помоћи предузећима у Босни и Херцеговини да буду конкурентнија.

Још један од краткорочних циљева јесте развијање механизма за социјални дијалог – окупљање синдикалаца, послодаваца и органа власти у процес консултација и преговора о питањима запошљавања.

У оквиру процеса приступања Европској унији, Босна и Херцеговина треба да створи досљедан правни и институционални оквир за мала и средња предузећа, што подразумијева формирање форума за дијалог и консултације у овој области.

Овај нагласак на мала и средња предузећа је заснован на искуству. Стварање радних мјеста у Европској унији у протеклих 25 година градило се на подршци малим и средњим предузећима и управо ове компаније сада омогућавају запослење за 65 милиона људи, што представља двије трећине укупног броја радних мјеста у приватном сектору држава чланица ЕУ.

Сви услови за приступање у чланство, које сам управо споменуо, у складу су са Лисабонском агендом, која је покренута 2000. године и треба да буде у потпуности спроведена до 2010. године. Лисабонска агенда има за циљ стварање радних мјеста широм континента, тако што развија динамичну привреду, засновану на знању и здравој конкуренцији. Европски парламент је у свом коментару на спровођење Стратегије током 2005. године забиљежио да су „одрживи развој и запошљавање најважнији циљеви Европске уније.“

Ово би била само празна фраза да није попраћена разборитим и конкретним политикама које доносе позитивне резултате.

Међутим, јесте попраћена разборитом и конкретном политиком и има позитивне резултате.

У случају малих и средњих предузећа, на примјер, Европа је унаприједила приступ финансијама за мала и средња предузећа, олакшала иступање на тржиште, промовисала предузетништво и добру праксу, помагала малим предузећима да нађу своје мјесто на међународном тржишту, поспјешила дијалог са представничким тијелима малих и средњих предузећа.

Сада Босна и Херцеговина мора да учини исту ствар.

Неки би посматрачи могли дићи руке и рећи да се у овој земљи краткорочно не могу постићи основне ствари, као што је редуковање бирократије или уклањање препрека за мобилност радника.

У одговору на тај аргумент, могу да кажемо да је ово јако важан задатак и зато морамо да урадимо све да буде ријешен у кратком року.

Босни и Херцеговини је потребна стратегија за стварање радних мјеста и то одмах.

У практичном смислу, заједно са развојем малих и средњих предузећа и дијалогом о економским и друштвеним питањима, процес прикључења Европској унији подразумијева и кораке који ће помоћи ефикасност босанскохерцеговачке стратегије запошљавања.

Грађани са којима сам се сусрео у свим градовима у БиХ јасно су рекли да је незапосленост у центру проблема ове земље. Они који немају посао су у очајном положају, док они који имају посао, морају да превазилазе потешкоће у раду, од неодговарајућих плата до неодговарајућих стандарда заштите на раду.

Грађани захтијевају да се та питања рјешавају без одлагања.

Реална стратегија запошљавања

Тренутно су питања запошљавања у надлежности министарства рада, која су прекомјерно оптерећена, а ресурси су им посвећени различитим начинима помоћи која је неопходна незапосленима. Бироиза запошљавање и њихови социјални партнери не координишу напоре на ефикасан начин, тиме су ослабљени њихови капацитети и могућност да остваре помак у огромном изазову пред којим се налазе.

Истовремено, питањима рада и запошљавања се на државном нивоу бави Министарство цивилних послова, које мора да распореди своје скромне ресурсе путем различитих надлежности.

Напредак се може постићи, али да би се постигли резултати, Министарство цивилних послова, министарства рада, агенције за рад и запошљавање, сви релевантни учесници из синдиката, удружења грађана и радника, морају ускладити своје дјеловање.

Надам се да ће овај округли сто донијети конкретне приједлоге за бољу координисаност која ће се моћи успоставити већ у наредних неколико мјесеци.

Искуство европских земаља показује да усвајање стратегије запошљавања и развијање социјалног дијалога, на примјер, путем Економског и социјалног вијећа, помаже стварању радних мјеста, а стварање радних мјеста мора бити главни циљ овог скупа, али и економске политике у земљи.

Хвала вам.